

Etholiad y Senedd MANIFFESTO 2021

UNSAIN yw undeb llafur mwyaf y DU a'r undeb sector cyhoeddus mwyaf yn Ewrop. Mae UNSAIN yn cynrychioli ac yn gweithredu ar ran aelodau sy'n gweithio mewn ystod o wasanaethau cyhoeddus a chyfleustodau, p'un a ydynt yn cael eu cyflogi gan gwmnïau preifat, awdurdodau cyhoeddus neu yn y sector cymunedol a gwirfoddol.

Ni fu gwasanaethau cyhoeddus cryf a gwydn erioed yn bwysicach

Rydym yn ymateb i'r her fwyaf ers cenhedlaeth, a bydd ein hymateb yn cael dylanwad ar ba olwg fydd ar ein cymdeithas am flynyddoedd i ddod.

Gwelwyd gwasanaethau cyhoeddus a gweithwyr y gwasanaethau hynny, gan gynnwys y rheini yn y sector cymunedol a gwirfoddol, yn ymateb i her fwyaf yr oes, ond mae blynyddoedd o grebachu ar gyllidebau yn sgil agenda llymder wedi golygu bod llawer o wasanaethau wedi bod dan gymaint o bwysau nes eu bod ar fin methu.

Mae'n hanfodol ein bod ni, yn dilyn yr argyfwng hwn, yn ailadeiladu cymdeithas sy'n gadael neb ar ôl, sy'n creu gwlad yn seiliedig ar waith teg, ac yn datblygu gwasanaethau cyhoeddus gwydn sy'n ymateb i anghenion y presennol a'r dyfodol.

Partneriaeth Gymdeithasol

Golygodd pandemig COVID bod y dull o weithio ar sail partneriaeth gymdeithasol yng Nghymru wedi cael ei brofi i'r eithaf.

Wrth i'r pandemig ddatblygu, mae'n bosibl mai partneriaeth gymdeithasol oedd y gwahaniaeth rhwng bywyd a marwolaeth i lawer o weithwyr mewn sectorau risg uchel.

Ar ddechrau'r pandemig, gwelwyd prinder PPE a diffyg arweiniad ynghylch PPE ar gyfer gwahanol leoliadau gofal iechyd a gofal cymdeithasol; bu'n rhaid cau ysgolion a cholegau a symud i ddysgu cyfunol; agorwyd hybiau ar gyfer plant gweithwyr allweddol; bu newid yn y dulliau addysgu mewn prifysgolion; a bu gwasanaethau hanfodol llywodraeth leol, gan gynnwys casglu sbwriel a gwasanaethau diogelu, dan straen.

Yn wyneb yr anawsterau hyn, daeth Llywodraeth Cymru, undebau llafur, a chyflogwyr ynghyd i sicrhau bod ein cymunedau a'r rhai sy'n eu gwasanaethu yn cael cynnig cymaint o amddiffyniad â phosibl yn y gweithle - o gyrchu PPE ychwanegol, i system asesu risg ar gyfer Cymru gyfan, a sefydlu gweithdrefnau a phrosesau newydd yn gyflym mewn gweithleoedd.

Mae gweithio mewn partneriaeth wedi bod wrth galon ymateb Llywodraeth Cymru i'r feirws marwol hwn - mae wedi dangos ei werth dro ar ôl tro.

Ond mae ei werth yn mynd y tu hwnt i reoli argyfwng. Partneriaeth gymdeithasol yw'r sylfaen ar gyfer gwaith teg yng Nghymru, a dyma'r unig ffordd i hyrwyddo caffael nwyddau'n deg ac effeithiol, cyflog byw go iawn i bawb, atal anghyfiawnder contractau dim oriau, a sicrhau bod hawliau gweithwyr yn cael eu hamddiffyn yn wyneb Brexit.

Nid oes amheuaeth bellach ynghylch manteision gweithio mewn partneriaeth. Yn ystod y tymor nesaf, rhaid i Lywodraeth Cymru ddeddfu i sicrhau bod egwyddorion partneriaeth gymdeithasol wedi'u gwreiddio yng Nghymru er mwyn sicrhau ein bod yn wlad gwaith teg.

Gwasanaeth Gofal Cenedlaethol ar gyfer Cymru

Mae'r pandemig wedi amlygu arwyddocâd y sector gofal cymdeithasol a chyflwr bregus y sector honno.

Mae marchnadoli gofal cymdeithasol wedi methu. Dylai gofal cymdeithasol gael ei ddarparu'n gyhoeddus, a dylid mynd yn ôl at drefn lle caiff gwasanaethau eu rhedeg yn fewnol.

Mae angen i ni ailadeiladu sector gofal cymdeithasol gwydn sy'n rhoi blaenoriaeth i ddefnyddwyr y gwasanaeth a'r gweithlu dros elw, gan leihau prosesau caffael gor-fiwrocraidd a chostus.

Nawr yw'r amser ar gyfer Gwasanaeth Gofal Cenedlaethol ar gyfer Cymru. Fel rhan o'r Gwasanaeth Gofal Cenedlaethol mae'n rhaid sicrhau bod:

- Y safonau proffesiynol sydd wedi'u hymgorffori yn y sector yng Nghymru'n cael eu hadlewyrchu yn y safonau cyflog
- Cytundeb cyflogaeth safonol ar gyfer gwaith gofal - gan gynnwys tâl salwch, oriau dan gontract a thâl am yr holl oriau ar ddyletsywydd, gan gynnwys 'cysgu i mewn', amser teithio a datblygiad proffesiynol parhaus
- Y ddarpariaeth o gyllido llawn
- Parhau i weithio mewn partneriaeth, bargeinio ar y cyd a chynrychiolaeth undeb llafur yn y sector.

Ni ellir byth anghofio gwir werth gofal cymdeithasol a gweithwyr gofal cymdeithasol eto, a rhaid i ni roi'r flaenoriaeth y mae'n ei haeddu i'r sector yn ystod adferiad ein cymunedau o'r argyfwng hwn.

Adferiad ar sail cydraddoldeb

Mae'r pandemig wedi gwaethygu a thanlinellu'r anghydraddoldebau a oedd eisoes yn bodoli ar draws ein cymdeithas.

Mae'r bwloch rhwng y cyfoethog a'r tlawd wedi tyfu, ac mae cyfradd marwolaethau COVID wedi bod yn uwch mewn ardaloedd difreintiedig.

Mae pobl Groenddu wedi dioddef effaith anghymesur yn sgil COVID o ran deilliannau iechyd y clefyd ac effeithiau ariannol, gyda phobl Groenddu yn fwy tebygol o ddiodeff cwmp mewn incwm yn ystod y cyfnod hwn.

Mae pobl ifanc wedi bod yn fwy tebygol o gael eu rhoi ar gynllun ffyrlo neu o golli eu swyddi.

Mae wedi bod yn anoddach i blant o aelwydydd tlotach gael mynediad at ddysgu ar-lein ac elwa ohono.

Mae pobl ag anableddau dysgu chwe gwaith yn fwy tebygol o farw yn sgil COVID na gweddill y boblogaeth, ac mae pobl ag anableddau ddwywaith yn fwy tebygol o golli eu swyddi.

Sefydlwyd cronfa benodol er mwyn caniatáu i weithwyr mewn gofal cymdeithasol allu fforddio cymryd amser i fwrdd o'r gwaith er mwyn atal y clefyd rhag lledaenu.

Mae'r rhestr yn un hirfaith.

Ond rydyn ni'n glir, nid hon yw'r gymdeithas rydyn ni ei heisiau ar gyfer y dyfodol, ac felly mae'n rhaid i ni wneud ymrwymiad i adferiad ar sail cydraddoldeb sy'n sicrhau nad oes neb yn cael ei adael ar ôl.

Mae arnom angen cymdeithas sy'n rhoi pobl yn gyntaf; sy'n talu ei gweithwyr yn ôl eu gwerth; gwasanaethau cyhoeddus wedi'u hariannu'n ddigonol; tai cymdeithasol o ansawdd da ac ar gael yn rhwydd; gwlad gwaith teg.

Bydd y ffordd yr ydym yn ymateb i'r argyfwng hwn yn effeithio ar fywydau pobl am flynyddoedd i ddod, ac felly mae'n hanfodol bod cydraddoldeb wrth wraidd ein hadferiad.

Blaenoriaethau UNSAIN

Rydym am weithio gydag Aelodau'r Senedd yn y dyfodol i sicrhau bod Cymru'n wlad wydn, lewyrchus, deg a blaengar i fyw, gweithio a dysgu ynddi.

Felly gofynnwn i'r rhai sy'n sefyll i fod yn ASC gefnogi ein tair blaenoriaeth a gweithio gydag UNSAIN i gyflawni'r addewidion hyn:

- Ymrwymo i egwyddorion partneriaeth gymdeithasol a rhoi blaenoriaeth i basio Deddf Partneriaeth Gymdeithasol
- Ymrwymo i sefydlu Gwasanaeth Gofal Cenedlaethol
- Ymrwymo i adferiad ar sail Cydraddoldeb